

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pe tiru în marș pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

In prējma noului an școlar.

Peste puțin timp porțile școlilor se redeschid pentru a primi în internul lor pe fiii doritori de lumină ai poporului. Se întorc profesori și învățători cu puteri improspătate, ca să continue munca nobilă ce li așteptă, dând hrană sufletească atâtor inimi tinere, chemate a servi de aluat bun la problema înaltă a educației poporului.

Orașele iau un aer mai viu. Fețele părțite de soro ale nousosiților exprimă mai mult preocupările, ce le frământă spiritul. Părinții departe îngândurați de jertfele grele reclamate la începutul anului școlar și de împrejurările în cari pot adăpostii pe fiii lor la școală, acestia cuprinși de temeri cu privire la auspiciile uneori necunoscute, sub cari își încep munca, — ne dau prilej destul de important a medita asupra acestor momente, ce se succed atât de regulat în viață și măchează prin sine sosirea unui anotimp — toamna.

Pentru mulți orașeni e suprinzătoare „invasia” acēsta de la sate a elementelor tinere, cari vin să continue școala. În primul moment își pun în treabă, ce se va alege cu atâția „învățături” de mână, absolvenți de școle secundare, sau speciale?

Pentru un Român nu pōte fi moie decum suprinzătoare venirea în masă a băieților de la sate, ca să cerceteze școlile secundare, sau de specialitate. Din contră, trebuie să facem constatarea, că sunt foarte multe comune române, de unde în decurs de zeci de ani n'a plecat un singur elev să continue școala din sat. Satul trăiește încă în patriarhală liniște și nu se frământă nimeni cu ideea, că ar putē să mai schimbe ceva din temelile bine puse de strămoși, adevă, ca copiii să îmbrățișeze aceeași ocupație ca părinții, agricultura și economia de vite. Anii se scurg fără încetare, picăturile de apă găuresc stânci puternice, dar pentru o parte mare a poporului nostru școala e și azi un așezământ — de prisos. E dureros a ob-

serva acēsta din numărul enorm de mare al analfabeților, număr, care vedește lipsa de pricepere, orbia sufletească, de care sufer încă mulți.

Câtă vreme nu vom face să dispară rēcēla față de cel mai folositoriu așezământ de cultură, școala populară, și să fie înlocuită prin căldură și interes tot mai mare, care trebuie nutrit și după terminarea anilor obligați de școală — o datorință înaltă a învățătorilor și preoților nostri — nu vom putē fi considerați de cât ca număr, o cantitate neglijabilă, pe când valoarea noastră ca popor ar fi neasemănat mai mare dacă pe lângă număr am intruni și calitatea.

Rëndurile clasei culte la noi sunt atât de rare, ramurile de ocupație științifică, industrială și comercială atât de slab îmbrățișate, în cât la tot pasul le lovești de inevitabila constatare a lipsei de puteri specializate în o direcție anumită. În total rezultatul e că clasa cultă română la orașe e aproape dispărută în proporție cu cea străină. Causa nu provine din aceea cumva, că Românii nu ar avē teren de muncă productivă, ci din marele neajuns, că mulți părinți de la sate nu sunt orientați, nu știu adeseori ce să începă cu fiii lor, sau în basul cel mai rău, nu se pot desbrăca de tradiția de a li ține acasă, fie și în sărăcie, numai să fie la vatra părintească.

Iată o misiune frumoasă, stim, preoți și învățători, de a contribui cu lumina voastră, cu interesul pentru înaintarea poporului, arătându-li cum să și crească fiii: fie-care după puterile sale. Pe cel dornic de carte a li da la școala din oraș, pe cel iubitor de o meserie a li plasa la un măestru, pe cel iubitor de socotēla a li introduce într'o prăvălioră și așa mai departe. Rënd pe rënd trebuie să trecem prin procesul acesta de dezvoltare, căci numai așa vom sporii șirele clasei noastre culte, vom încopcia pe intelectuali cu poporul prin o clasă de mijloc potrivită trebuințelor noastre și ne vom putea afirma nu numai ca număr, ci și ca calitate.

Aceste dorințe le am la începutul anului școlar, cu adausul, că numărul Românilor cari vor cerceta școala se fie cât mai mare. Era un timp — de care ne aducem cu grōză aminte — când nu ne era permis a învăța carte. Astăzi nu numai că ne e permis, ci suntem obligați a o face; să ne folosim deci de acēstă binefacere.

De la esposiție.

O esposiție e totdeuna o măsură nemincinoasă despre aceea ce ai fost în stare să faci, despre aceea ce ai putea să faci întrē aceleași împrejurări dar' condus de mai multă îngrijire, pricepere, căldură și voință — în sfērșit o esposiție istorică etnografică — cum a fost aceea a „Asociațiunei” noastre — este o cale de lumină prin trecutul nelămurit pe deplin prin slova șterasă a istoriei noastre naționale, un tablou real al aptitudinilor de astăzi ale noastre, al silințelor ce conduc astăzi pașii nostri — și în sfērșit un îndreptar înțelept al aspirațiunilor noastre de azi și de mâine, de la cari așteptăm așezarea numelui nostru întrē acelea ale neamurilor luminate, ce si au asigurat nemurirea.

Aceste considerații — în general. Mai în special la esposiția noastră, ele rămân străbătute de aceeași țărnie, pentru-că ele vorbesc despre o esposiție mai unită a speranțelor noastre într'un viitor, ele sunt un bilanș cu toate activile și pasivile lui al vieții noastre, — esposiția noastră a fost cu un cuvânt un prilej bun de a ne cunoște pe noi înșine.

Trecutul nostru năcăjit și acoperit de norii negri ai asupriilor neomenore ca și de dungile sângeroase ale rēsbōielor, și luminat une ori mai mult alt-ori mai puțin de flacăra pe care totdeuna a ținut-o aprinsă biserica noastră română și pe care totdeuna a științo ținea la vederea tuturor celor ce căutau și ceva ceresc în lumea acēsta — trecutul acesta al nostru a rēsărit cu ocazia acestei esposiții, ca prin minune înaintea ochilor sufletești ai ori-cui e re voia să înțelgă — cu atâta țărnie cu atâta încredere în înșeși puterile noastre, în cât trebuie socotit acest prilej întrē acelea, foarte puține, menite a chema la viață nouă puteri ascunse, nălejd-

mari — pe cari le-am dat uitării în clipa unei trămurări a conștiinței noastre.

Esposiția aranjată de Asociațiunea a ridicat pentru ori-cin veltul cu care era acoperită o anumită parte a vieții noastre etnice și a lămurit cu atâta putere de farmece aceea ce avea pentru toți o înfrirare neîndolnică: partea istorică-culturală a vieții noastre. În deosebi oele trei secțiuni ale esposiției: secția istorică culturală, secția bisericeii ortodoxe-române și secția bisericeii greco-catolice, au fost o noutate cu care nu ne-am mai întâlnit până acum și care a adunat în jurul său pe aceia dintrē vizitatori, cari de mult urmăresc cunoșterea temeinică a trecutului nostru. În aceste trei secții era concentrată icōna vieții noastre culturale din trecut cu acel amestec de cultură și de credință religioasă, care a legănat începutul vieții tuturor popōrelor — și cu acel colorit propriu românesc al întregii noastre firi, care a caracterizat și va trebui să caracterizeze totdeuna viața noastră. Ar fi greu de spus acelor mulți cari n'au vizitat esposiția acēsta monumentală, tot ce ar fi aflat ochiul de velt și mîntea de observat și tot ce ar fi putut face ca să li-se producă înaintea ochilor sufletești icōna vie a vieții noastre istorice. Nu pentru aceia cari n'au veltut esposiția acēsta însemn aici rëndurile acesteia, și pentru aceia, cari voiesc să facă în viitor o asemănare întrē esposiția acēsta și întrē celelalte trei esposiții pe cari le-am fost aranjat după vremuri, și pentru-ca să rămână oarecum un document istoric despre acēsta esposiția română până acum unică în felul său.

Secția istorică-culturală.

Orimpae din viața noastră istorică-națională-bisericească, din care se compune calendarul vieții noastre întregi. Cole într'un colț se veld arme vechi, mărturii ale unor vremuri mai puțin liniștite de cât cele de astăzi, dar' mai puternice în ce privește sentimentul de libertate și voință; iată buzlucane, ghiōge, puști, piștōe, lănci, cari străluciau odinioară de sângele încheșat pe ele și de bucuria acelor cari le învîrteau. E unul dintrē cele mai emoționante capitole ale trecutului nostru acela pe care ni-l reamintesc aceste scule ruginate, ce și-au pierdut de mult rostul pentru a fi, orînduite să rămână pentru totdeuna în muzeul de anticități. Dincolo zăpise vechi, cari ne vorbesc despre o

FOIȘORĂ

Douē cărți vechi din veacul XVII.

De I. Popovici, preot în Gelmar.

Din bunăvoința părintelui Nicolae Maniu din Băcăint (prot. Oraștel) mi-a ajuns în mână o carte în manuscris, pe care am sfițo foarte asemănătoare unei Cazanii sau „Kyriacadromou” scrisă la 1699 în Bēlgrad. Ambele fiind foarte vechi, prezintă oarecare interes; de aceea m'am decis să dau publicității următoarele informații asupra lor:

Manuscrisul e o carte în folio, legată în piele cu table de lemn. În urma folosinței îndelungate pielea e ruptă la capetele călcăiului cărții, pe unele locuri e găurită de cari. Legătura se vede a fi fost frumoasă; acum sunt sălăcite figurile imprimate pe pielea tablelor.

Tablea primă a început a se descōse de cătră carte. Pe partea din lăuntru a tablei prime sunt o mulțime de scrisori cu litere cirilice și înălțuri, făcute de diferite mâni.

În partea din sus am putut descifra următoarele:

„Să să știe că la praznicul sânt cazanii înșă nu toate și din dumineca vameșului pe „păresim întru paști . . . și și'n doao săptămâni după rusali nu să găsească cazanii aici a „să știe tot omul cine o căuta aici.”

Celelalte însemnări de pe tablă nu prezintă nici un interes. Ele sunt frăcuturi de psalmi și rugăciuni. Din notița reproducă reiese, că avem de a face cu o carte în care se cuprind cazanii. Fōia titulară lipsește, respective lipsește cel puțin două foi, căci prima fōe a manuscrisului pōrtă nr. 3, a doua nr. 4 ș. a. m. Judecând însă după cōlele următoare, cari se compun din câte 8 foi, din cōla primă trebuie să lipsească 4 foi, după text însă nu lipsește de cât introducerea cazaniei și începutul evangheliei din Dumineca a treia după Rusali, care putea cuprinde cel mult o fōe, ear' prima fōe va fi fost fōa cu titlul cărții.

Numerotarea cōlelor a făcut-o scriitorul textului. Fie-care cōlă pōrtă numărul seu pe pag'na primă și ultimă în partea din jos.

Numerotarea foilor s'a făcut mai tâziu. Despre acēsta sfițm știre pe partea înternă a tablei din urmă, unde se află scris:

„Să să știe în ce vreme am scris numărul hârtiilor 1748
„Scrisam eu diac giorgie”

Scrisōrea acestei notițe nu sēmănă cu cea de pe tabla primă, cu atât mai puțin cu cea a textului. Din faptul, că notița acēsta e întrēgă, pe când hârtia e ruptă și e deslipită de la ea încolo până la marginea tablei, se pōte deduce, că la 1748 hârtia era deja ruptă și deslipită dinspre marginea tablei, în tocmai cum e și acum. Așadar atunci deși cartea era veche și folosită. Acele lucruri se dovedește și din faptul, că după fōia cu numărul 121 sunt rupte și seces din carte două foi, pe cari paginatorul — lipsind ele și atunci — nu le-a numerotat, și a trecut mai departe la fōia următoare cu nr. 122 *)

Pe pagina ultimă a celei prime (pagina 2 a folii 6) e scris pe margine de jos în sus:

„scris-am eu . . . în luna și Mai
„în 5 zile și am scris cu cumăna de „țărănu” (țărănș).

iară pe marginea de sus
„Scris am eu în 1701 . . .” (nădesci-frab l).

*) Foile cu nr. 194—197 încă sînt rupte, lipsind mai mult de jumătate din partea de jos; partea de sus (12 șire) e întrēgă.

Din notița acēsta rezultă, că la anul 1701 cartea exista.

O notița pe marginea paginei prime ne îndreptă să căutăm la fōia 37. Deschizând cartea la locul indicat, sfițm pe pag. 2 a folii 36 pe margine următoarele notițe:

„Poterea adevă hora au fost 1784 octovrie 26”

„1803 sau eutrămurată pământu octovrie 14”

„1806 au brumat pela rusali 27 Mai”
„1805 au eșit murașu de 3 ori înto an”

Pe pagina următoare (prima a folii 37) se sfiț la margine scrise de altă mână, cu scrisōre mai bună, notițele ce urmēază:

„1811
„Au fost o păreche de boi frunte cu o „mie și c(ă)ci sute de zloți”

„o ferdelă de grău cu 13 zloți de curuz 8 zloți o ferie de vin cu 10 zloți
„o zi de lucru o zlot și jumătate la să-
„pore”.

„1812
„sau strucat viile cât dila băcăint până la bēlgradu nu sau jăcut 10 feră de vin în totē hotarele. Aș jdere în anu
„1813

clipă — despre singura clipă — a trezirei conștiinței noastre de neam în acel trecut de învâlmășeală: pe unul stă scris cu slove aprôpe șterse — *Mihail-Voevod*, e slova scrisă de însași mâna aceluia ce a îndrăznit să încerce acum trei sute și mai bine de ani adunarea tuturor celor de un neam sub o singură stăpânire. Alătura de acest zapis stau altele, cari grăiesc despre aceleași vremuri: un document pe pergament, care nu e altceva de cât niște litere donaționale date de *Mihail-Vitezul* (1599) cu un an înainte de mărta lui, apoi pasaportul lui *Radu-Voevod* (anul de la facerea lumii 7176), un zapis ungurese (1691) cu iscăliturile mai multor nobili români din *Chlor*, un chrisov de donațiune slavonesc al lui *Alexandru-Voevod* (7133), un chrisov dela *Mircea-Vodă* (7054), un chrisov românesc dela *Leon-Vodă* (7139), un zapis românesc (7155), un document latinesc în care ocură episcopia *Vadului*, pe lângă cari se ved cărți vechi scrise de acei puțini străini cari fac amintire în scrisul lor și de poporul „*valah*“, pe atunci nebăgat în seamă. E o frumoasă colecție aceea, pe care o compun aceste vechi și prețioase documente împreună cu bogata colecție numismatică, pe care a dat-o tuturor privitorilor acela dintre multe despărțăminte ale Asociațiunii, despre care se credea până mai ieri, că e mort pentru totdeauna: despărțământul *Clujului*, care a vrut să dovedească, că voința și munca pot face minuni.

Ce expoziție s'ar fi putut pune la cale dacă toate despărțămintele ar fi lucrat cât a lucrat al *Clujului*?

Într'un dulap din fața salei se ved diplome vechi date acelor Români, cari îndată după ce le-au primit au primit și aceea de a nu-și mai aminti de originea lor românească: sunt diplome de nobil — de nemeș — date de *Mihail Apaffy*, *Iosif G. Rákoczy*, *Ferdinand I.*, *Leopold*, și sunt așezate în apropierea altor diplome vechi, cari veneau pe sâmba Românilor brașoveni de la biserica sfântului *Nicolae* pentru-ca să aducă mai târziu un alt soi de diplomă de nobil: cultura, reprezentată prin așezămintele ce au urmat după dărnicia domnilor din *Muntenia*, a căror slovă și nume se ved încremenite pe hârtia îngălbinită a *pisanilor*.

Bogata biserică de la *Brașov* a spus în original și în copii fotografate o mulțime de documente vechi despre viața nu numai a ei, ci totodată și a unei însemnate părți a Românilor. În apropierea acestora înainte într'un dulap de sticlă se ved 5 manuscripte de ale învățatului preot și protopop nemeșnic al *Reșinarului*: *Sava Popovici Barcian*, dintre cari mai ales unul e de o valoare netăgăduită: *Învățăturile bunului credincios Io Neagoe Voevod* țărâ Ungrovlachiei. Această carte scrisă de *Neagoe*, domnul *Munteniei*, a fost veacuri dealungul un depositar de hrană sufletească a poporului și ca atare a ajuns până în acea epocă tulburată, în care manuscriptul ar fi fost spus să fie pierdut dacă nu s'ar fi aflat (în anul 1854, dacă îmi aduc bine aminte) un om luminat, ca să 'l tipărească. Cu toate acestea ediția primă a acestei cărți a ajuns o raritate, ceea-ce e un păcat, că i-se răpește astfel de la masa cea mare a științitorilor de carte auzul acestei cărți menite a

„1812

„sămă(n)ța de grâu de toamnă după ce sau sămănat până în pusu zăpezii au „mă(n)cato vermi care mănă curechii „Iară care au rămas Apropo de săcere „Săcara o au tăiat niște go(n)ge cu „aripile verzi tocma pelă(n)gă spic de „care nu sau mai văzut

„Aceste tote le(a)m văzut cu ochi „adevărat.“¹⁾

Astfel această carte își îndeplinește și misiunea de cronică.

Anul de pe pagina primă e scris de aceeași mână, care a scris notițele din 1811—12. Deci la 1811 lipsiau primele foi ale cărții.

Cartea se termină cu foaia 226 (corect 229, căci între foie 64 și 65 se mai află o foie neenumerată), care e a șaptea în cōla 30; mai lipsește deci o foie cu sfârșitul cauzăiei la 29 August.

(Va urma.)

fi o carte populară. Cine s'ar îngrijii de o nouă ediție a acestei cărți pe atât de folositoare pe cât de necunoscută, ar face fără îndoială un serviciu cu mult mai însemnat culturai noastre, de cât acei mulți vanitoși și încrezuți, cari umplu lumea de cărți fără nici un rost — afară dōr' de acela, care îi aduce numele de autor. — De la *Sava Popovici-Barcian* a mai rămas un manuscript important: *Legile celor 7 județe săsăști*, scrise la 1805. El se află în posesia subscribului, care va da cu altă ocazie mai multe știri despre această carte, care n'a văzut lumina zilei în tipariu, cu totă importanța ei.

Jur împrejur sala e tixită cu cărți de ale autorilor noștri de aici, fie că trăiesc aceștia aici la noi, fie că au trecut granițele țării noastre. E o frumoasă privilegie această și trebuie să te simți foarte măgulit că în sărăcia noastră literară putem totuși arăta o însemnată producțiune literară, care pe zi ce merge se mărește și câștigă și în intensitate. De la uriașele volume ale dlui *I. Manlu*, cari cuprind la oaltă cele 60 de ediții ale sintaxei *dsale*, până la volumele artistice lucrate în atelierul *Tipografiei „Minerva“* din *București*, condus de *G. Filip din Brașov*, se desfășură înaintea ochilor vizitatorilor un nesfârșit șir de cărți și produse ale minții românești din cele mai vechi timpuri până astăzi. Jos sub mese se află colecțiile de ziare apărute în țera noastră. E cea mai completă colecție de ziare. Într'altă parte e interesantul herbariu (colecție de plante) al dlui profesor *Dr. A. Cheșanu* de la *Blaj*, care pe lângă că e o colecție de plante e și o colecție de folklor: la fie-care plantă sunt adăuse părți din poezia populară în care se vorbește despre planta sau despre flōrea respectivă. Urmăz apoi cele 5 volume — manuscripte, cari cuprind balade și legende populare strinse la oaltă de harnicul folklorist *T. A. Bogdan*, apoi protofolele de la școala din *Arad* (1812) purtate de *P. Jorgovici*, *G. Diaconovici* — *Loga* etc., evangelia vlădicei de la *Felea* — lângă care se înșiră o mulțime de manuscripte de ale lui *Simion Bărnuțiu*, „*ingerul de la 1848*“, diploma de doctor, distinctiile, orologiul lui și alte acte de ale lui, împreună cu fotografia mormântului lui. Tot acolo se mai află manuscripte de ale lui *G. Barbu*, hărtii de recunoștință, albumuri comemorative, apoi manuscripte de ale reșinarilor *Dr. D. P. Barcianu* și *Dr. I. Crișan*, toți profesori la seminarul de aici.

Într'alt colț al salei se vede chipul nins de melancolie al nefericitului *Avram Iancu*, lângă el casa lui și înmormântarea lui săvârșită de lungul șir de preoți cu glasul amuțit de jale. Urmăz apoi un număr însemnat de portrete de ale bărbaților mai însemnați ai noștri: familia *Mocsonyi*, generalul *Doda*, *A. Murășan*, *V. Pop*, *C. Cristurion*, *Al. Roman*, baron *Urs*, precum și tabloul frumos și nou al tuturor bărbaților cari au șezut pe scaunul de președinte al *Asociațiunii*. Pe masa din stânga un frumos album cu chipurile tuturor membrilor onorari ai „*României-June*“ din *Viena*, un protocol care cuprinde numele tuturor fostilor membri ai acestei societăți, în care am aflat și iscălitura lui *Eminescu*, statute și regulamente de ale aceleiași societăți, apoi „*Rosa cu ghimpi*“ — foia umoristică redactată în alte vremuri de societatea de lectură „*Petra Ma'or*“ din *Budapesta*, diferite albumuri, diferite fotografii ale bărbaților mai însemnați, ale locurilor istorice mai însemnate, cari tote la oaltă constituiesc o frumoasă panoramă. Pe o masă se vede o icōnă foarte neîndemănatică a mării adunări de la *Blaj*, văzându-o m'a cuprins o mirare: cum de acea clipă de curată înălțare sufletească, care e adunarea de pe *Câmpul Libertății*, a putut să inspire așa de puțin pe un „*pictor*“. Ea ar pute fi un subiect dîntre cele mai fericite pentru o inspirație de adevărat artist. O așteptăm. Pe alte mese sunt fotografiile diferiților reprezentanți ai instituțiilor culturale, reuniuni de cântări, comitete etc., precum și steagul cântăreților dela *Chisetau*. Mi-au atras atenția dint'e fotografiile necunoscute mai ales două: *Câmpul lui Marte* de lângă *Orlat* (com. *Sibiu*) și *Vârful zidului* de lângă *Sibiul* (com. *Sibiu*). Numele câmpului dintăiu e la tot cazul interesant și ar trebui dată o explicație, care să cuprindă tot ce se poate ști pe baza istoriei și a tradiției despre acest câmp al lui *Marte*. Pe *Vârful zidului*, se zice, că ar

fi fost reședința de vară a lui *Dăobul*. Ar trebui scrisă și istoria acestei cetăți, ori-cât ar fi ea de mică. Am mai văzut apoi operul dlui *Dr. Diaconovici* (?), cari cuprind un dulap întreg și care e un fel de expoziție în expoziție, precum și operile altor scriitori, cari și-au spus tot ce au scris în viață. Într'un dulap, care apare a fi cel mai nepretențios, alătura de o colecție de m'nerale și de pretențioasă „*tablă dela Lugoș*“ a dlui *Dr. V. Brănișe*, cine obișnuiește a cerceta o expoziție mai amănunțit, a putut ved niște scrisori de o importanță foarte mare: erau autografe de ale celor mai însemnați scriitori ai neamului nostru. „*România Jună*“ din *Viena*, care a întreținut legături cu toți scriitorii noștri de valoare și care prin urmare păstrează în arhiva ei scrisori scumpe dela acești scriitori, a scos cu ocazia expoziției câteva din acele scrisori pe cari le-au putut ved până acum numai aceia, cari au avut norocirea să fie membri ai acestei societăți — și le-a spus la expoziția *Asociației*. Sunt scrisori de la *V. Alexandri*, *M. Eminescu* (a acestuia din urmă era acoperită de *tablă dela Lugoș*), *G. Musicescu*, *Carmen Sy'va*, *Malorescu*, *Neițescu*, *U. Iarnic*, *G. Musafia*, apoi telegrame dela *Alexandri*, *Creargă*, *Misir*, *I. Negruzzi*, *Pogor*, *Gane*, *Naum*, *Virgolici*, *Pompiliu*, *Lambrior* etc., cari tote sunt reșidui prețioși. Alt dulap cuprinde alătura de o descriere în limba latină a *Săliștei* dela anul 1714, manuscriptul original al „*României pitorești*“, de m'iestrul *Vlăhuța*. Manuscriptul e proprietatea compatriotului nostru *G. Moroianu*, care a vrut să ne facă o plăcere, arătându-ne scriul marelui poet, care și-a eternizat pe lângă frumsețile pitorești ale țerii românești și sufletul în această operă a sa. Într'alt dulap închis se cuprind cărți românești apărute în editura vechei firme *W. Kraft* din *Sibiu*, care cu reclama ce știe să o facă își știe menținea înă și acum numele de librărie românească.

Cam această e fața secției istorice-culturale, prin care mulți învățați cu carnetul și creionul în mână s'au abătut, ca să-și noteze acele momente scâpate până acum din vedere, cari însă aruncă lumină asupra trecutului nostru. Multe lucruri interesante au apărut înă cu ocazia această și mulți vizitatori li-a deschis această expoziție ochii, înă să-și fie atenți la ori-ce lucru, cari ori-ce lucru își are însemnătatea sa și pentru un om înțelept nimic nu pōte fi banal.

(Va urma.)

Inaugurarea școlii de menaj din Sibiu.

Sibiu, 29 August n.

Luni, la orele 12 din zi, s'a făcut inaugurarea școlii române de menaj din *Sibiu*, înființată și susținută din partea reuniunii femeilor române din loc. Școala e adăpostită în palatul „*Albinei*“ din strada *Baier*, are localități spațioase și cu mult gust aranjate și mobilate, și e pusă sub conducerea domnișorei *Veturia Papp*, până aci profesōră la școala civilă de fete a „*Asociațiunii*“.

Actul inaugurării a de-urs astfel:

Înainte de 12 ore se adunase un public nu prea numeros, dar' ales, în localitățile școlii, domni și dame, pentru a asista la actul inaugurării. Precis la orele 12 sosește apoi *I. P. S.* Sa domnul arhiepiscop și metropolit *Ioan Meșianu*, însoțit de *Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp*. Sunt primiți la intrare din partea domnei *Maria Cosma*, presidenta, și din partea dlui *Dr. Beu*, secretariul reuniunii fem. rom.

Imediat se începe sfințirea apei. Actul e săvârșit de *Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp*, care stropește în urmă toate localitățile și publicul asistent cu apă sfințită.

Domna *Maria Cosma*, presidenta reuniunii femeilor române din *Sibiu*, sufletul atâtor întreprinderi bune sociale și culturale românești din orașul nostru, mulțamește apoi întâiu părintelui episcop dela *Arad* pentru bunăvoința cu care a făcut sfințirea apei în acest modest locaș al culturii românești, și în urmă rostește un frumos discurs de inaugurare, în care face istoricul înființării și a activității reuniunii femeilor române din *Sibiu*. Spune, că până la anul 1880 Români din

patria această nu aveau nici o singură școală proprie de fete. În anii următori femeile române din *Sibiu* s'au constituit în reuniune, cu scopul ca să înființeze școala de fete asistentă și susținută din partea reuniunii, și acum aceeași reuniune face un pas înainte, înființând școala de menaj, care la anul viitoriu va fi completată cu școala de economie casnică. În școala asistentă a reuniunii femeilor române din *Sibiu* elevele primesc prima instrucție în limba lor maternă și vin pregătite pentru a pute intra în școala civilă de fete a „*Asociațiunii*“, ear' școala de menaj are menirea să completeze cunoștințele elevelor eșite din școala civilă, în mod mai mult practic. În școala de menaj elevele vor învăța tot ce se cere pentru-ca cineva să fie bună economă și să-și știe conduce bine casa și familia. E o școală în care se va învăța nu numai cum și pe ce au să fie cheltuite paralele, ci mai ales cum au să fie cruțate paralele și cheltuite cu mare precauție și rațiune, numai pe lucruri neîncunjurat trebuincioase. Domna *Cosma* recomandă în fine în discursul de inaugurare bunăvoinței publicului românesc această nouă școală românească, pe care o predă în mod solemn conducătorii, d-șorei *Veturia Papp*.

La acum cuvântul *I. P. S.* Sa domnul arhiepiscop și metropolit *Ioan Meșianu* și mulțamește reuniunii femeilor române din *Sibiu*, și mai ales zălosei ei presidente, domnei *Maria Cosma*, pentru serviciul făcut culturii românești prin înființarea acestei școle. El exprimă deosebita mulțumită văzând cum femeia română intră cu totă inima în serviciul culturii populare românești și imploră darul de sus asupra acestui nou institut de creștere, rugând și din partea sa publicul să aducă jertfele cerute pentru a pute fi susținută această școală, datorită neoboseștii domnei *Cosma*.

Domna *Maria Cosma* e viu aclamată din toate părțile.

Publicul ia apoi în privire localitățile școlii, condus de domna *Maria Cosma*. În frunte Escelența Sa metropolit *Ioan Meșianu* și *Preasfințitul episcop al Aradului Alar* se desocres tocmal atunei o plăcere, de mult dorită.

Influențele dezastrușoare ale alcoolului

asupra organismului omenesc.

De Octavian G. Simțion.

(Urmare.)

Măși estinde prea pe larg când ași mai încerca să ilustrez mai amănunțit și imensa stricăciune morală ce o cauzăză ordinii sociale și binelui public, bețitul.

În credința că am atins desajuns efectele esențiale ale rău'ui rezultat din alcoolism, trec la partea a doua a acestei teme, la modul combaterii beției.

La întrebarea, cari sunt căile și mijlocele prin cari s'ar putea lura mai cu efect, începând din școala populară, întru sanarea acestui viciu, îmi permit mai întâiu a premerge cu câteva date istorice, din cari ne vom convinge, că încă din timpurile vechi capete luminată înțelegând pericolul cu care amenință beția genul omenesc, nu au întârziat a sfârșit cu cuvântul și cu pēna lumii, ca să încunjure acest dușman al organismului său. Mă provoc la testamentul vechiu, unde sunt enumerate staturile de a se feri omul de beție.

În corpul legilor romane sflăm date positive, că cel datat beției era eschis de la participarea la afacerile republicei, ba era încă aspru pedepsit. *Mohamed* a interzis aderenților sei vinul, — numai din nevoia beției.

Divinul leguitor al bisericii creștine de nenumerate-ori prin costul apostolilor condamna pe omul cuprins de această patimă. Biserica creștină mai târziu apoi și-a pus totă influința întru esturparea acestei boțe din sinul credincioșilor, aducând canōne aspre pentru stavilarea ei și ferirea membrilor ei de molipsirea acestui viciu, ba biserica apăsă într'un timp a mări așa departe, în căt denega serviciul divin celui ce murea sub simptome de alcool.

În evul mediu au pășit statele chiar cu măsuri draconice în contra abuzului de spirtoase. *Francia* arse e într'un rând toate vițele de vie de pe teritoriul ei, ear' regele Fran-

¹⁾ În paranteze am pus literarele cari lipsesc în text.

cisă osândea la închisoare aspră ori-ce individ care era aflat beat pe stradă. Carol cel mare aplica fără cruțare chiar pedepse corporale cu năisau în piață, sau în alt loc public, asupra celor bețivi. Mulți bărbați de știință și cu iubire de neam și-au ridicat spoi cuvântul în contra patimei de alcool.

Cu toate aceste măsuri imediate și directe pentru estirparea beției, această boală totuși nu se micșoră mai de loc, căci controla autorităților nu se putea estinde fără în cercul familiilor. Francesii în urma ordinațiilor adunării naționale se furiau și consumau spirtuoasele pe ascuns. Asemenea și pastoralele biserice de multe-ori tocmai prin exemplele cele rele ce le aduceau cel-ce le dădeau, rămăneau fără efect. Ne este binecunoscut bună-ură starea clerului catolic din secolii trecut, când se degradase devenind din slugitorii altariului adevărate prototipuri de bețivi. Claustrale din Franța și alte locuri pe timpul revoluției franceze se schimbaseră în cele mai infecte cuiburi de depravați și alcoolici, unde desfrul și imoralitatea își ajunseseră culmea. Glasul profesorilor — al diferiților medici, igienisti și alți învățați humaniști a sunat în pustie, căci răul creștea tot mai tare. Lumea învățaților veni atunci la o idee cevași mai mult promițătoare. Pentru estirparea patimei de alcool s'au asociat în reuniuni sau societăți de cumpetare sau de totala abstinență de la spirtuoase. Anglia a fost primul stat în care s'au înființat astfel de societăți.

Resultatul real a fost însă abea multă-mitor, pentru că puțini dintre cei bețivi intrau în sinul acestei societăți, compunându-se ele mai mult din astfel de membri cari și așa nu aveau lipsă de ele.

În timpul mai nou cred a fi de ajuns a aminti numai măsurile cele de totului aspre, dar foarte bune, ce le-a luat America în contra bețivilor. Având ea lipsă de brațe viguroase și sănătoase și în special pentru-ca mulțimea muncitorilor din fabrici și uzine să nu-și prădeze banii și sănătatea prin crâmpe, a limitat deshiderea birturilor și vinderes spirituoșilor până la 9 ore seara, pe muncitorii li plătește în marea fără valoare, și în uzinile statului, și în cele private și numai când li-se adună sume mai mari le schimbă acestea în bani de valoare. Măsurile polițienești sunt apoi vrednice de a le imita toate statele noastre europene.

În Ardeal de-și cam pe timpul când în alte țeri guvernele umblau se pună stavilă beției, începu a se estinde mai dinadins alcoolismul și mai cu seamă patima de vinars, totuși în curând și la noi observându-se primejdie, au încercat unli bărbați îngrijiiți de viitorul neamului a atrage atenția cetățenilor asupra ruinei ce pôte urma din beție. Pe la mijlocul secolului trecut la concetățenii magiari un Vesselény, un Cráky și medici ca Fehér și alții, au întreprins după puțină pași contra alcoolului.

Episcopul Teutsch și preotul Binder au înființat reuniuni — la Sași — în contra consumării de beuturi spirtuoase, apoi nenumărați alți scriitori au prins condeiul în contra acestei patimi.

La noi Românii încă se amintesc mișcări de asemenea natură. Astfel prin mijlocul secolului trecut la Blaj se proiectase o astfel de reuniune.

La Brașov fiertatul protopresbiter Petric și directorul G. Muntean au scris o broșură: „Despre înfricoșatele urmări ale beției“. Apoi în timpul mai recent s'au publicat multe scrieri și tractate de această natură. S'au ținut cu multe ocazii disertații din partea bărbaților mai merituosi — în contra acestui verme ce råde la rădăcina neamului nostru. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Esposiția „Asociațiunii“, care conform programului avea să fie închisă Luni la orele 6 seara, rămâne deschisă până la 15 Septembrie n.

Balul român, dat Luni seara în sala de la Gesellschafthaus, a fost bine cercetat. Lume aleasă românească, venită chiar și din mari depărtări, toalete elegante, și animație bună, care a ținut până în zorile zilei următoare. S'a dansat mult, dar putea să se danseze și mai mult, dacă o mare parte din tinerimea rōtră n'ar avea obiceiul să mērgă la bal numai pentru a face fie-care pe spectatorul!

Alegere de metropolit în Sērbia. Dominecă s'a făcut alegerea de metropolit al bisericii ort. d'n Sērbia. S'au dat 45 voturi și 5 bile albe. Dintre patru candidați neîntrunind majoritatea recerută nici unul, a rămas să se facă alegere nouă mâne (31 August), când se va proclama al s cel care va întruni cel puțin 23 voturi. Dacă nici alegerea de mâne nu va avē rezultat, o nouă alegere se va pute face numai peste 6 luni.

Baroni noi. Fōia oficială publică un decret prin care M. Sa dă vole lui Lévai István din Budapesta să se se și să pōrte, el și urmașii săi, titlul de baron al fratelui său răposat Lévay Henk, împreună cu emblema aceluia.

† Aurelia Trōncă, învățătoare, după îndelungate și grele suferințe și-a dat sufletul, împărtășită fiind cu sfințele taine, în mâinile creatorului Joi în 25 August st. n. la 7 ore a. m. Rămășițele pămāntești ale defunctei s'au depus spre vecinică odihnă Sâmbătă în 26 August st. n. la 3 ore d. e. în cimitirul gr. or. din Cristur.

Doctori de agricultură. În numărul de Joi al țōiei oficiale „Wiener Zeitung“ a fost publicat un autograf preainalt, prin care M. Sa dă „Școlii superioare pentru economia de câmp“ din Viena, dreptul de a investi cu titlul de „Doctor agronomae“ pe absolvenții cu pregătiri corēspondente.

Post de vicesenatar. Sub Nr. 8077 preșinat și ca termen până la 4 Septembrie st. nou s'au publicat concurs la postul de vicesenatar în Poplaza, țōiei cu 1000 corōne salariale. Cererile concursuale sunt a se trimite protopretoralui cercului Sibiu.

Coleră în Prusia. Se telegrafază din Danzig că în Ulm (în partea vestică a Prusiei) s'a constatat în mod oficial bōlă de coleră la doi plutași, cari sosiseră acolo cu plute, venind din Rusia.

Hotar în flacări. Hotarul comanelor Nagy Kosvagy și Kis-Kosvagy din ținutul Bodrogului s'a aprins din cauza căidurilor mari. În câteva rēnduri a eșit la fața locului mișcări din Satoraljaújhely, ca să stīngă focul, dar pāmāntul se aprindea de nou în atit parte a hotarului.

Unul care nu vede bine! Domnul Nicolae Iorga, fiind de față la toate serbările noastre culturale din zilele trecute, a trimis un lung raport „Sămēntoriului“ sau din București despre cele văzute și auzite. De sine înțeles, că raportul e scris așa cum numai dl Iorga știe să scrie, cu foarte multă patimă. Dar găsim în raportul dlui Iorga și mari neadevăruri istorice. Așa dl Iorga scrie, — după ce ia cam în bătaie de joc pe actualii noștri metropoliți, — următoarele: „... de parte, în trecut ved pe metropoliții Șaguna și Șuluțiu, într-o frumoasă zi de Maiu d'n anul 1848 eșind împreună înaintea poporului lor adunat în ceas de primejdie și aducēnd din aceeași biserică o solie dumnezăiească“. Rēn, foarte rău vede dl Iorga; pentru-că în acea zi frumoasă de Maiu a eșit din biserică Blajului pentru a merge la adunarea mare națională episcopul Șaguna cu episcopul Leményi (metropoliți nu aveam pe atunci) nu cu Șuluțiu, care numai la 1850 a fost ales și întărit ca episcop și mai târziu ca metropolit gr. cat. român. Concluzia? Dacă cele întemplate la 1848, într-o frumoasă zi de Maiu, le vede dl Iorga rău, cum putem aștepta să vadă bine cele întemplate înainte cu 4—5 veacuri, când zilele nu erau frumoase zile de Maiu, ci zile furtunoase și negre?

Școlar. La școla elementară de fete a reuniunii femeilor române din Sibiu înscrierile se fac în 1, 2, 3 și 4 Septembrie a. c. st. n. Instrucția se începe în 5 Septembrie a. c. Didactul este 2 corōne pe lună, taxa de înscriere 4 corōne. Elevele, ai căror părinți sunt membri la reuniuni, nu plătesc taxă de înscriere. Înscrierile se fac în edificiul școlii, strada Morii nr. 10. Direcțiunea.

† Nicolae Stoichița. „Corvineana“, institut de credit și economii societate pe acții în Hunedōra, cu durere anunță, că fondatorul, membru în direcțiune și cassariu al acestui institut Nicolae Stoichița, membru la mai multe societăți culturale, în 24 l. c. a încetat repentin din viață în etate de 43 ani. Înmormēntarea s'a făcut după ritul gr. or. Sâmbătă în 26 l. c. la 2 ore d. a. Direcțiunea.

Avis. Aduc la cunoștință metropoliților celor interesați, că posta ultimă pentru corespondența cu oficiul parochial gr. or. român din Lăpuș și cu subsempatul, de acum înainte e: Rēzbăucya, B har m. Ioan Todea, preot în Lăpuș-Scărișōra.

Pedepsă pentru lașitate. Se raportează din Petersburg, că tribunalul suprem militar a dimis din serviciu și a eșchis din legăturile marinei de războiu pe toți fostii ofițeri de stab al vice-admiralului Nebogatov. A nume, pentru-că în bătălia de la Cusima s'au purtat laș, predându-se Japonezilor deja la începutul bătăliei.

Din „spiritul“ dlui Iorga. Marele învățat Iorga, dl Nicolae Iorga, a fost imbiat din partea unei dōmne din Sibiu cu bombōne. Marele Iorga însă a refuzat să le primescă, până nu i-s'a spus că de unde sunt? Dōmna mirată l'a întrebat, că de ce vrea să știe de unde sunt bombōnele? Ear' marele învățat Iorga a rēspuns: „pentru-că pot să fie de la vicariul Pușcariu ori de la Păcățian.“ Chipu, ca să fie otrăvit dl Iorga! Și nu i-a spus nime dlui Iorga, că noi, Sibienți, pe lângă multul rău vășut d' dsa, avem și ceva bun, o bună — casă de sănătate!?

Un milion de rube pentru scopuri filantropice. Zilele trecute a răposat în Moscova contele Orlov-Davidov, testând 300.000 de rube spre a fi împărțite săracilor, 125.000 de rube spităliului de copii înființat de el; 40.000 de rube bisericilor săbōre pe moșia lui, ear' restul până la un milion spre diferite scopuri humanitare.

Vifer și grindină. Luni după amiază o plōie torrențială împreună cu tunete puternice și cu grindină mare și dēsă a căzut peste Sibiu și ținuturile din jur, făcēnd pagube însemnate deoseb în vie și pomaturi. La Șelimer trāșnetul s'a descărocat în o șură. De la această flacările s'au întins la alte patru șuri, cari tōte au ars scrum.

Cărți și reviste.

„Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov asupra relațiilor economice din circumscripțiunea ei în anul 1904“, înaintat ministrului de comerț. A apărut în tipografia Ciureu et Comp. (Brașov).

„Istoria Bisericii din România“, de Nicolae Dobrescu (Viena). Din opul istoric „Studii de istoria Bisericii române contemporane“ al dlui N. Dobrescu a apărut partea I. (Istoria Bisericii din România, 1850—1895). Partea II., care va apăre mai târziu, va tracta despre istoria Bisericii din Bucovina și a celei din Ungaria-Transilvania. — Volumul I. a apărut în București (tipografia „Bukarester Tagblatt“) și costă 3 Lei. E dedicat lui N. Iorga.

Aritmetică pentru școlile medii, de Dr B k: Manó, prelucrată de Aurel Ciortea, profesor în Brașov. A apărut în editura librăriei Ciureu în Brașov. Costă 3 corōne (legată).

Avis Catiheților noștri. Cu aprobarea Venerabilului Consistoriu diecesan apare în editura Tipografiei și Librăriei diecesane din

Caransebeș: Religiunea în școlile populare în două volume. Volumul I: Elemente de Catihetică sau Metodica Religiunii, de Petru Barbu doctor în teologie și profesor seminarial; volumul II: Preparațiuni (la Cărțile de religione ale prof. Dr. Petru Barbu) de Petru Buzera învățătoriu la școla de aplicație.

Din Volumul I s'au tipărit deja două cōle, ear' din volumul II partea primă și anume: Preparațiuni la Istoriere religioase morale și Momente din viața lui Iisus.

Fiind la începutul anului școlar și dorind a ușura propunerea Religiunii în școlile noastre populare ne-am decis a pune cōlele deja tipărite la dispoziția Onoraților Catiheți, cari abonēsă întregul op, cam 30—34 cōle, octav mare. Abonarea se face prin trimiterea sumei de 4 cor. și a unei declarațiuni, că On. Catiheți abonēsă întregul op, obligându-se a solvi eventualul rest din preț după primirea ultimelor cōle. Tipografia și Librăria diecesană Caransebeș.

„Cartea de Aur“.

„Libertatea“ din Orăștie scrie următoarele:

Cartea de Aur, sau adunarea la un loc a tuturor documentelor și amintirilor despre zburcumele lupte pentru viață a poporului nostru românesc, din Transilvania și Ungaria ca națiune și ca biserică, — a sporit cu un nou și prețios volum.

Sunt foarte frumoase și înalțătoare întreprinderile celor doi arhieroi, Șuluț de la Blaj și Șaguna de la Sibiu, în ajutorul dietei de la Sibiu prin circulare către credincioșii lor, chemându-l la activitate viașă în jurul urnelor de alegere! Bărbătești și mândre sunt pașirile lor în dietă, și când lupta lor e repusă prin intrigă și fraudă, ei și soții lor ced ca eroi legendari, cari te înduioșează nespus.

De curēnd a apărut volumul III din această mare lucrare, cuprinzēnd materialul istoric de pe abia 2—3 ani, din 1863 până la 1865, anii în cari s'a ținut dieta Transilvaniei la Sibiu, condusă de comisarul M. Sa'le conte Creneville, la care iau parte Românii în frunte cu metropolitul Șaguna, și due luptă frumoasă pentru executarea programului ce avea ca punct prim de țintă: electiunea aghiei îndreptărită a națiunii române și a refiugiumor ei, apoi stăvilierea marginilor, între cari să urmeze: întrebuintarea celor trei limbi uzitate în țēră în comunicațiunea oficială publică. Se ridică așa zicēnd la rēsărit sōrele care se încălzească și viața poporului român, sōre care trezī tēma și jaluzia maglară și duse la dieta dela Cluj, care gătuī tōte rōdele celei dela Sibiu și le făcū să se spulberē în chip foarte tragic pentru inimile românești.

Pe cele mai multe locuri ale ei, „Cartea de Aur“ a dlui T. V. Păcățan are pagini cari sunt mai mișcătoare și șguduitoare de cât oel mai bun roman, — și cărturariul român inteligent află în ea o lectură prețioasă, ce 'i îmbogățește mult cunoștințele istoriei noastre și îl dă sănătoase elemente de judecată și pentru ținuta din zilele noastre în cele naționale, dacă e să ne arătăm vrednici de marii noștri părinți din acele zile.

Să grăbescă fie-sine a-și procura și acest volum din opul onorat de Academia Română cu premiul său, căci vrednic este!

A se cere de la autor în Sibiu. Costă ca și volumele de mai nainte, 10 cor.

LE COURRIER EUROPEEN

fiōie săptămānală internațională

Paris, boulevardul Raspail nr. 280.

Comitetul de direcțiune: Björnsterne Björnson, Jacques Novicow, Nicolas Salmeron, Gabriel Séailles, Charles Seignobos, Gius. Sergi

Șefredactor: Louis Dumur.

Colaboratori de prima forță în tōte țerile. — Informațiuni originale. — Revistă indispensabilă pentru ceice doresc a urmări mișcarea politică internațională. Abonamentul pentru țerile din uniunea postală: pe an 15 franci, jum. de an 8 fr., trei luni 4 fr., numeri singuratici 30 centimi.

Cereți număr de probă!

Sirolin

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronchită acută, tusă convulsivă, și face să înceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capătă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădată cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

morburilor de plumâni, afecțiunilor organelor de respirație,

mai ales este recomandat convalescenților după influență. Promovēză apetitul și face să crească greutatea corpului, deosebit de plăcut și de copii. Se capătă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădată cu firma următoare: (6) 2—

Nr. 536.

[207] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător din comuna Sânpetru, protopresb. Brașov, se scrie concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salariu anual de 600 cor. (conform specificațiunii cuprinsă în protocolul comitetului parohial din 13 August a. c.), cuartir în natură (casă și bucătărie), cum și folosirea grădinei școlare în jumătate 250 st. □, apoi folosirea pivniței de sub școală, și a grajdului și șopronului din curtea școlii.

Învățătorul ales va avea datoria să îndeplinească și serviciul de cantor cu săptămâna, având a se bucura de venitele împreună cu acest serviciu (circa 80 cor.).

Concurenții au să își înainteze petițiile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Brașov, în 14 August 1905.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașov în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 811 1905.

[209] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile din comunele Bonțida, Feneșel, Mărișel, Muntele rece și Someș falău, se publică concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt cele provăzute în legea pentru învățământ și adică, salariu de câte 600 cor. pentru fiecare post, cuartir și grădină pentru legumi.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au să își așterne, în termenul susindicat, suplicile de concurs subscrisului, fiind acele instruite conform normelor în vigoare.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or., în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 10 August 1905.

Tulliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 436 348 1905.

[204] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos înseminate din protopresbiteratele Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Daneș, prot. Sighișoara, cu salariu anual de 600 cor., în rate lunare anticipative din cassa bisericii, cuartir gratuit, lemnele necesare de foc și grădină de legumi.

2. Bundorf, prot. Cohalm, cu salariu anual de 600 corone, cuartir gratuit și lemnele necesare de foc.

Cuincuenalul prescriș de lege servind învățătorii la școlile sus indicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflectanții la aceste posturi cu îndatorirea a provădi instrucțiunea școlară de la 6-12 ani și celor de la 13-15 ani, a-i instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce și a ține în Dumineci și sărbători strană în biserică, să își așternă petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se presenta în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a își arăta dexteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 9 August 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Domnișoră

din familie bună, cu limbă maternă română, care are barem IV clase civile și posedă stil perfect magiar, află aplicare în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lázár, Sibiu, strada urezului nr. 11. Sunt preferite cari știu scrie pe Ycst. (206) 1-3

In Septembrie c. începe un

nou curs

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite colori, și pentru pregătirea de orice lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile țerii.

Se primesc domnișore și cu întregă întreținerea. (208) 1-3

Maria Lurz

Sibiu, strada măcelarilor nr. 6, parter.

Redactor responsabil Teodor V. Pacatián.

Nr. 269 1905.

[205] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia Caraciu, protopresbiteratul Zarand, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasonate în cota B., pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Petenții au să își așterne rugărilor lor instruite în sensul normelor din vigoare, în termenul deschis la oficiul protopresbiteral, a vând a se presenta cu 8 zile înainte de alegere în vre o Duminecă ori altă sărbătoare înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Brad, la 3 August 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 308 1905 prot.

[200] 3-3

Concurs

Pe baza ordinului Preaveneratului Consistoriu Arhidiecesan de data 15 Iulie a. c. Nr. 6410 Bis. pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericească Vidrasău se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cota B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții au să își așterne petițiile concursuale instruite conform legilor în vigoare, în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral și a se presenta în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta

Nasna, la 4/17 August 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureș-Oșorheiului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopresbiter.

Fischer & Comp.

școle de pomărit

Nagyenyed (Aisó-Fehérnyegy)

Școlile noastre de pomărit în extensiune de 40 jug. catastrate sunt în Transilvania cele mai mari și cele mai bogate.

Stoc: 80 000 altele, de toate formele, în scolarie cele mai noi.

1 milion pădureți (sujete) de toate speciile, plante puternice.

1 milion gledici, plantele cele mai bune pentru garduri vii.

1 milion acăți (salcâmi), tari și frumosi, acomodați pentru plantare de păduri.

Arbori solitari, de promenadă, și tușișe decorative. (201) 2-12

Cataloge gratis.

Pe cei interesați îi invităm cu stimă la cercetarea școlilor noastre de pomărit.

Nr. 720

[202] 3-3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de învățătoriu al 11-lea la școala confesională din comuna Talmăcel, protopresbiteratul gr. or. al Sibiului, se publică concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

Salariu anual 600 cor. din cassa bisericeii, cuartir liber în edificiul școlii și lemnele trebuincioase.

Primul cuincuenal se asigură după 5 ani de serviciu în comună.

Reflectanții la acest post vor să își așterne suplicile concursuale instruite în sensul normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se presenta în vre o Duminecă sau sărbătoare în comună spre să își dovedească dexteritatea în cântări și tipic în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sibiu, 9 August 1905.

Ioan Papiu
protopresb.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă 60 fileri.

Librăria arhidiecesană.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 12.

recomandă p. t. publicului
pentru sezonul de toamnă

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se esecintă după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquette, fracuri și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu îmi permit a atrage deosebită atențiune a on. domni preoți și teologi absolvenți

În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. [196] 5-6

Pentru domni preoți!

De la Librăria arhidiecesană se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Prețul 6-60 cor., + porto postal 80 fil.

Preț redus!

Țara noastră, descrierea părților Ardealului spre miazăzi și Valea Mureșului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la Librăria arhidiecesană din Sibiu (Nagyszombat).

Tu

... vei afla pentru îngrijirea pielii deosebită pentru delăbrarea părului și pentru a avea o coloră delicată a pielii un săpun mai bun și mai cu efect decât emulsorul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca: doi băieți)

Bergmann & Co., Tetschen s/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata, în farmacia „la urs“ (piața mică), la I. B. Misselbacher sen. (piața mare), G. Meltzer (str. cisnădiei și str. gușterii 25), prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), Carol Arz (str. cisnădiei), cum și în Sighișoara la farmacistul W. Lingner.

IULIU ERŐS

Sibiu, strada cisnădiei nr. 3.

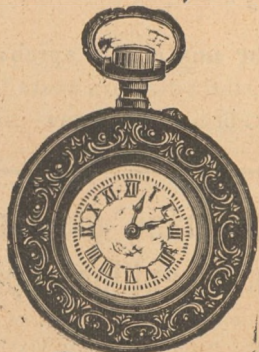
Cel mai mare deposit ardelean

de orológe, juvaericeale, aurării și argintării. Își recomandă cu prețuri eftine toate produsele din speciile orologeriei și aurării.

Schimb și cumpărare de aur, argint, diamant, mărgelă, monede de aur și argint, etc.

Fie-care obiect de aur și argint, cumpărat de la mine, e probat și esaminat din oficiu și pe fie-care bucată se vede precis proba oficiosă (k. u. k. Punze), și afară de aceea se garantază în scris veritabilitatea obiectelor.

Prețcuranturi ilustrate la dorință gratis și franco.

Editura tiparului Tipograful arhidiecesan